

חק לישראל – פרשת שמות יום ב'

תורה – שמות פרק א'

(ז) ובני ישראל פרו וישרצו וירבו ויעצמו במאד מאד ותמלא הארץ אתם: (ז)
 ובני ישראל פרו וישרצו וירבו ויעצמו במאד מאד ותמלא הארץ אתם: (ז) ובני ישראל
 נפישו ואתילדו וסגיאוי ותקיפו לחדא לחדא ואתמליאת ארעא מנהון:
 (ח) ויקם מלך חדש על מצרים אשר לא ידע את יוסף: (ח) ויקם מלך חדש על
 מצרים אשר לא ידע את יוסף: (ח) וקם מלכא חדתא על מצרים דלא מקים גורת יוסף:
 (ט) ויאמר אל עמו הנה עם בני ישראל רב ועצום ממונו: (ט) ויאמר אל עמו הנה
 עם בני ישראל רב ועצום ממונו: (ט) ואמר לעמיהא הא עמא בני ישראל סגו ותקיפיו מנא:
 (י) הבה נתחכמה לו פן ירבה והיה פי תקראנה מלחמה ונוסף גם הוא על
 שנאינו ונלחם בנו ועלה מן הארץ: (י) הבה נתחכמה לו פן ירבה והיה פי תקראנה
 מלחמה ונוסף גם הוא על שנאינו ונלחם בנו ועלה מן הארץ: (י) הבו נתחכם להון דלמא
 יסגון ויהי ארי ויערענא קרב ויתוספון אף אגון על סנאנא ויגיהון בנא קרב ויסקון מן ארעא:

רש"י

לעשות לו (ש"ר). ור"ד נתחכם למושיעו של
 ישראל לדונם במים שכבר נצבע שלא יביא
 מצול לעולם (והם לא הבינו שעל כל העולם
 אינו מביא אבל הוא מביא על אומה אחת
 ברש"י יאן): ועלה מן הארץ – על כרחנו.
 ור"ד כאדם שמקלל עצמו ותולה קללתו
 באחרים והרי הוא כאלו כתב ועלינו מן
 הארץ והם יירשאו:

(ז) וישלכו – שהיו יולדות ששה בכרס אחד:
 (ח) ויקם מלך חדש – רב ושמואל. חד אמר
 חדש ממש וחד אמר שנתחדשו גזרותיו (סוטה
 יא): אשר לא ידע – עשה עצמו כאלו לא
 ידע (כ"ג רא"ס):
 (י) הבה נתחכמה לו – כל הבה לשון הכנה
 והזמנה לדבר הוא כלומר הזמינו עצמכם
 לכך: נתחכמה לו – לעם נתחכמה מה

נביא – ישעיה פרק כז' יב'–יג' פרק כח' א'–ב'

(יב) והיה ביום ההוא יחבט יהוה משבילת הנהר עד נחל מצרים ואתם
 תלקטו לאחד אחד בני ישראל: (יב) ויהי בעדנא ההיא יתרמון קטילין קדם יי מכיף נהרא פרת
 עד נחלא דמצרים ואתון תתקרבון חד לסטר חד בני ישראל:
 (יג) והיה ביום ההוא יתקע בשופר גדול ובאו האבדים בארץ אשור והנדהים
 בארץ מצרים והשתחוו ליהוה בהר הקדש בירושלם: (יג) ויהי בעדנא ההיא יתקע
 בשופרא רבא וייתון די גלו לארעא דאתור ודאטלטלו לארעא דמצרים ויסגון קדם יי בטורא דקודשא
 בירושלם:
 (א) הוי עטרת גאות שכרי אפרים וציץ נבל עבי תפארתו אשר על ראש גיא
 שמונים הלומי יין: (א) וי די יהיב כתרא לגיותא טפשא רבא דישראל ויהב מענפתא לרשיעיא
 דבית מקדשא תושבחתה די על ריש חילא שמינא כתישי חמר:

חק לישראל – פרשת שמות יום ב'

(ב) הנה חזק ואמיץ לאדני פזרם פךד שער קטב פזרם מים פבירים שטפים הניה לארץ פיד: (ב) הא מחן תקיפן וחסין אתין מן קדם יי כזרמית ברד בעלעול רוח כזרמית מיין תקיפין שטפין כן יתון עליהון עממיא ויגלונון מארעהון לארעא אוחרי בחוביא די בידהון:

רש"י

יהיה איך הפרח שלו. נובל – הם תאינים המקולקלות כמו ששנינו בצרכות על הנובלו' ופירשו רבותינו בשולי כמרא, ואיך נז' כדמתרגמינן ויכז איך ואנז נז' אשר נטועים על ראש גיא שמנים היא כנרת שפירותיה מתוקים ושם הם הולמים עצמן זיין. הלומי יין – כתושי חמר, ויש עוד לפתור לבי תפארתו אשר על וגו' לבי תפארת שעל ראש עשרת השבטים המשוחין בגאות ראשי שמנים כמו שנאמר (עמוס ו) ראשית שמנים ימשחו, גיא לשון גאווה כמו (ישעיהו טו) מואב גיא מאד (ואותו האיך כליאת נובל תהיה). הלומי יין – כך קוראין על שם שכרותן שנאמר בהם (עמוס ו) השותים בזמורי יין:

(ג) הנה – יש רוח חזק ואמיץ לה' שהוא כזרם כדל ושער קטב מזירי. הניה לארץ ביד – יניחו על ארלם בידו החזקה ופיל הנובלות מן התאינים:

(יב) יחבט ה' – ת"י יתרמון קטילין ואני אומר ב' לשונות הללו חיבוט ולקיטה נופלין זה על זה כחובט זיתיו וחזור ומלקטן ואחרים מלקטין אותו מן הארץ כך הקב"ה יתחיל האסיפה כמו שנאמר יתקע בשופר גדול. משבולת הנהר – הם האובדים בארץ אשר. עד נחל מצרים – הם הגדחים בארץ מצרים. הנהר פרת, הם בני אשר היושבים על פרת. עד נחל מצרים – הם יושבי מצרים יחבט אותם כחובט זיתים. ואתם תלוקטו – מן הגליות. לאחד אחד – המואב אחד מכס יביארו מנחה:

(יג) האובדים בארץ אשר – לפי שנפאו בארץ רחוקה לפני מן הנהר סמצטיון קראם אובדים:

(א) שכורי אפרים – שהיו משתכרין זיין טוב של מדינת פרוגיתא כדאמר מיא דדורמסקית וחמרא דפרוגיתא קפחו עשרת השבטים. ואיך נובל לבי תפארתו – ומלכ מטע תפארתו

בתובים – משלי פרק יא' לא' פרק יב' א-ג

(לא) הן צדיק בארץ ישלם אי פי רשע וחוטא: (לא) הן צדיקא בארעא מתחסן ורשיעי וחטאי סיפין מן ארעא:

(א) אהב מוסר אהב דעת ושוניא תוכחת בער: (א) מן דרחים מדרותא רחם ידיעתא וסני מכסנותא בורא הוא:

(ב) טוב יפיק רצון מיהוה ואיש מזמות ירשיע: (ב) טוב מן דקבל רעותיה דאלהא וגברא רשיעא ריעיא תרעיתיה:

(ג) לא יבון אדם ברשע ושרש צדיקים בל ימוט: (ג) לא נתקן בר נשא ברשעא ועקרהון דצדיקי לא נזוע:

חק לישראל – פרשת שמות יום ב'

רש"י

(ב) טוב יפיק – מוליא מן הקב"ה נחת רוח להביא טובה לעולם. ואיש מזמות ירשיע – בעל עלילות ירשיע מחייב את הבריות להביא רעה, וכן הוא אומר וחוטא אחד יאכל טובה הרבה (קהלת ט):
(ג) לא יכון אדם ברשע – לא יתבסס: או כמותו: (לא) הן לדיק בארץ ישולם – למה יבטח הרשע ברשעה שמלכו' לו הלא הוא רוא' שהאדיק משתלם שבר העבירה שבידו בעודו על הארץ בחיים. ואף כי רשע וחוטא – וכ"ש שסופו של רשע להשתלם לו או בחייו או במותו:

משנה – שבת פרק יג'

(א) רבי אליעזר אומר, האורג שלשה חוטין בתחלה ואחד על האריג, חיב. וחקמים אומרים, בין בתחלה בין בסוף שיעורו שני חוטין:
רע"ב – (א) רבי אליעזר אומר האורג שלשה חוטין בתחלה – אם זו תחילת אריגתו של בגד, אינו חייב עד שיארוג הלכה כרבי אליעזר:
(ב) העושה שני בתי גירין בקרוס, בנפה, בכברה ובסל, חיב. והתופר שתי תפירות, והקורע על מנת לתפור שתי תפירות:
רע"ב (ב) שתי בתי גירין – שנתן שני חוטין של שתי בניר שקורין לי"ש: בנירים – מפרש בגמרא שמרכיב שני פעמים [כל] חוט של שתי בניר וצפעם
(ג) הקורע בחמתו ועל מתו, וכל המקלקליו, פטורין. והמקלקל על מנת לתקן, שיעורו במתקן:
רע"ב – (ג) הקורע על מתו וכו' – צמת שאינו חייב לקרוע עליו הוא דהוי מקלקל ופטור, אבל על מת שחייב לקרוע עליו, מתקן הוא וחייב: ובחמתו
(ד) שיעור המלפן והמנפץ והצובע והטווה, במלא רחב הסיט כפול. והאורג שני חוטין, שיעורו במלא הסיט:
רע"ב – (ד) המלפן – את האמר, והמנפץ, והצובע, והטווה ממנו, שהן כולן אבות מלאכות, שיעורן כדי שיטוה מאותו האמר חוט ארוך כמלא רחב הסיט כפול. והסיט הוא כדי הפסק שיש בין אמה לאצבע כל מה שיוכל אדם להרכיבו, וכשיעור הריוח הזה שתי פעמים הוא הסיט כפול. וריוח שבין גודל לאצבע פעם אחת הוא גם כן כמלא רחב הסיט כפול, מפני שיש בו כפלים כאותו שיש בין אמה לאצבע: האורג שני חוטין – שיעורן כרוחב הבגד כמלא

חק לישראל – פרשת שמות יום ב'

הסיט, שאף על פי שלא ארגן על פני כל

(ה) רְבִי יְהוּדָה אוֹמֵר, הַצֵּד צְפוּר לְמִגְדָּל וְצָבִי לְבַיִת, חֵיב. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים, צְפוּר לְמִגְדָּל, וְצָבִי לְבַיִת וְלַחֲצֵר וְלַבִּיבְרִין. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר, לֹא כָּל הַבִּיבְרִין שְׁוִין. זֶה הַכֹּלֵל, מְחַסֵּר צִידָה, פְּטוּר, וְשְׂאִינוּ מְחַסֵּר צִידָה, חֵיב:

רע"ב – (ה) הַלֵּל לְפֹר – עַד שֶׁהִכְנִיסוּ לְמִגְדָּל שֶׁל עֵז, אֲרַמְאֲרִיא"ו בְּלַע"ז, חֵיב, שֶׁזוֹ הָיָה אִידֶתוֹ. אֲבָל אִם הִכְנִיסוּ לְבַיִת, אִינוּ נִיגֹד בְּכך. וְכֵי נִיגֹד מִשֶּׁהִכְנִיסוּ לְבַיִת וְנִעַל בְּפָנָיו, אֲבָל אִם הִכְנִיסוּ לְגִינָה אוֹ לְחֹצֵר אִין זוֹ אִידָה: וְלַבִּיבְרִין –

(ו) צָבִי שֶׁנִּכְבְּסָ לְבַיִת וְנִעַל אַחַד בְּפָנָיו, חֵיב. נִעְלָו שְׁנַיִם, פְּטוּרִין. לֹא יָכֹל אַחַד לְנַעַל וְנִעְלָו שְׁנַיִם, חֵיבִין. וְרַבִּי שְׁמַעוֹן פּוֹטֵר:

רע"ב – (ו) כְּבִי שֶׁנִּכְבְּסָ לְבַיִת וְנִעַל אֶחָד בְּפָנָיו, זוֹ הָיָה אִידֶתוֹ: נִעְלָו שְׁנַיִם פְּטוּרִים – דֵּהוּ לֵהוּ שְׁנַיִם שֶׁעֲשִׂאוּהוּ: לֹא יָכֹל אֶחָד לְנַעֵל – אֲרַחֲמִיהָ

(ז) יֵשֵׁב הָאֶחָד עַל הַפֶּתַח וְלֹא מִלְאָהוּ, יֵשֵׁב הַשֵּׁנִי וּמִלְאָהוּ, הַשֵּׁנִי חֵיב. יֵשֵׁב הָרִאשׁוֹן עַל הַפֶּתַח וּמִלְאָהוּ, וּבֵא הַשֵּׁנִי וַיֵּשֵׁב בְּצִדוֹ, אֵף עַל פִּי שְׁעֵמֶד הָרִאשׁוֹן וְהִלֵּךְ לוֹ, הָרִאשׁוֹן חֵיב וְהַשֵּׁנִי פְטוּר. הָא לְמַדָּה זֶה דוֹמָה. לְנוֹעַל אֶת בֵּיתוֹ לְשִׁמְרוֹ וְנִמְצָא צָבִי שְׁמוֹר בְּתוֹכוֹ:

רע"ב – (ז) הַשֵּׁנִי חֵיב – שֶׁהוּא לֹד אֲרַחֲמִיהָ: הָא לְמַדָּה זֶה דוֹמָה – מֵאַחַר שֶׁנִּיגֹד עַל יְדֵי הָרִאשׁוֹן: לְנוֹעַל אֶת בֵּיתוֹ לְשִׁמְרוֹ – וְלֹא לְלוֹד: וְנִמְצָא כְּבִי שֶׁהוּא נִיגֹד כְּבִי

הוא לְנוֹעַל בְּשְׁנַיִם, והרי לכל אחד מלככה, דבלאו איהו לא מתעבדל: ורבי שמעון פוטר – ואין הלכה כרבי שמעון:

שמור צחוכו – כך זה, אף על פי שעמד הראשון, אין זה אלא כשומרו לכבי שהיה לו מאתמול. והשני פטור האמור במתניתין, פטור ומותר:

גמרא – שבת דף ק"ה ע"ב

ורמיניהו הקורע בחמתו ובאבלו ועל מתו חייב ואף על פי שמחלל את השבת יצא ידי קריעה לא קשיא הא במת דידיה הא במת דעלמא והא מתו קתני לעולם במת דידיה ובהנך דלאו בני אבילות נינהו ואי חכם הוא חיובי מיחייב דתניא חכם שמת הכל קרוביו הכל קרוביו סלקא דעתך אלא אימא הכל כקרוביו הכל קורעין עליו הכל חולצין עליו הכל מברין עליו ברחבה לא צריכא דלאו חכם הוא ואי אדם כשר הוא חיובי מיחייב דתניא מפני מה מתים בניו ובנותיו של אדם כשהן קטנים כדי שיבכה ויתאבל על

חק לישראל – פרשת שמות יום ב'

אדם כשר כדי שיבכה ערבונא שקלי מיניה אלא מפני שלא בכה והתאבל על אדם כשר שכל הבוכה על אדם כשר מוחלין לו על כל עונותיו בשביל כבוד שעשה לא צריכא דלאו אדם כשר הוא ואי דקאי בשעת יציאת נשמה חיובי מיחייב דתניא רבי שמעון בן אלעזר אומר העומד על המת בשעת יציאת נשמה חייב לקרוע הא למה זה דומה לספר תורה שנשרפה לא צריכא דלא קאי בשעת יציאת נשמה תינח מתו אלא חמתו אחמתו קשיא חמתו אחמתו נמי לא קשיא הא רבי יהודה הא רבי שמעון הא רבי יהודה דאמר מלאכה שאין צריכה לגופה חייב עליה הא רבי שמעון דאמר מלאכה שאין צריכה לגופה פטור עליה אימר דשמעת ליה לרבי יהודה במתקן במקלקל מי שמעת ליה אמר רבי אבין האי נמי מתקן הוא דקעביד נחת רוח ליצרו וכהאי גוונא מי שרי והתניא רבי שמעון בן אלעזר אומר משום חילפא בר אגרא שאמר משום רבי יוחנן בן נורי המקרע בגדיו בחמתו והמשבר כליו בחמתו והמפזר מעותיו בחמתו יהא בעיניך כעובר עבודה זרה שכך אומנתו של יצר הרע היום אומר לו עשה כך ולמחר אומר לו עשה כך עד שאומר לו עבוד עבודה זרה והולך ועובר אמר רבי אבין מאי קראה לא יהיה בך אל זר ולא תשתחוה לאל נכר איזהו אל זר שיש בגופו של אדם הוי אומר זה יצר הרע לא צריכא דקא עביד למידמא אימתא אאינשי ביתיה כי הא דרב יהודה שליף מצביייתא רב אחא בר יעקב תבר מאני תבירי רב ששת דמי לה לאמתיה מוניני ארישא רבי אבא תבר נכתמא:

רש"י על הגמרא

אוכל משלו, ואסור דקאמר ליה רחמנא ליחזקאל (כד) לחם אנשים לא תאכל: ערבונא שקלי – קודם שיחטא נטלו משכונו: לספר תורה שנסרף – הרואה ספר תורה שנסרף חייב לקרוע, כדאמרין צמועד קטן (כו, א) במגילה שסרף יהויקים, דכתיב לא פחדו ולא קרעו בגדים, אף נשמת ישראל הניטלת דומה לו, שאין לך ריק בישראל שאין בו תורה ומצוה: הא ר' יהודה כו' – ומתו אמתו הכי נמי הוה מצי לתרוצי, אלא מעיקרא אהדר לאוקמינהו כחד תנא, ולא מתוקמא אלא כר' יהודה, דהא מלאכה שאינה צריכה לגופה היא, כמוציא את המת לקבורו: נחת רוח ליצרו – שמסך את חמתו: מי שרי והא תניא כו' – אלמא לאו מתקן הוא, שמלמד ומרגיל

לא ידי הקריעה – שאדם חייב לקרוע על מתו: הא צמת לדיה – צרייתא דקתני חייב צמת לדיה, שאיב לקרוע עליו, הלכך קריעה לדיה לאו קלקול הוא אלא תקון: והא מתו – נמי קתני צמתניחין: לעולם צמת לדיה – שמוטל עליו לקבורו, ומיהו, בהגך ללאו בני אצלות נינהו, שאינן מאותן האמורים צפרקת כהנים (ויקרא כח) אצו ואמו צנו וצחו ואחיו ואחותו: ופרכינן ואי חכס הוא – זה שמת חיובי מיחייב נמי לקרוע, וכיון דמיחייב מתקן הוא, ואמאי פטור: חולצין – יוצאים לפניו חלוצי כסף, חלוקו קרוע עד שכתופו חלוצה ערומה: מצדין עליו צרחה – שהיו מצדין האצילין צרחה, סעודה ראשונה שאכל אוכל אינו

חק לישראל – פרשת שמות יום ב'

את ילכו לזכר עליו: כך – משמע בקרבך, כועס ויגורו מלפניו: מוניני – ליר של דגים
 שאם היה כך תסתווה לאל נכר לבסוף: אליף קטנים: נכתמא – כיסוי הכד:
 מלבייתא – מן הבגד בחמתו, להרחותם שהוא

זוהר – שמות דף ג' ע"ב

ר' יוסי פתח ואמר, (שמואל א', י"ב) וַיִּשְׁכְּחוּ אֶת ה' אֱלֹהֵיהֶם וַגּוֹי, וַיַּעֲזְבוּ אֶת ה'.
 מאי וַיִּשְׁכְּחוּ וַיַּעֲזְבוּ. דְּדָחוּ מִנִּיּוּהוּ בְּרִית קַיִמָא קַדִּישָׁא, הוּוּ גְזֵרִין וְלֹא
 פְּרַעֲיוֹ, עַד דְּאָתַת דְּבוּרָה וַנְּדִיבַת בְּהַאי לְכָל יִשְׂרָאֵל כְּמָה דְּכַתִּיב, (שופטים ה')
 בְּפָרוּעַ פְּרַעֲוֹת בְּיִשְׂרָאֵל בְּהַתְּנַדָּב עִם בְּרַכּוֹ ה':

מאן דְּקָטִיל בְּנוֹי, הַהוּא עוֹבְרָא דְּמַתְעַבְרָא אֲתַתִּיה, וְגָרִים לְקַטְלָא לִיה
 בְּמַעְהָא, דְּסַתִּיר בְּנִינָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְאוּמְנוּתָא דִּילִיה. אִית מֵאן
 דְּקָטִיל בְּר נֶשׁ. וְהַאי קָטִיל בְּנוֹי. תְּלַתָּא בִּישִׁין עֲבִיר דְּכָל עֲלָמָא לֹא יָכִיל
 לְמַסְבֵּל, וְעַל דָּא עֲלָמָא מִתְמוּגָגָא זְעִיר זְעִיר, וְלֹא יָדִיעַ, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 אֲסַתְלַק מֵעֲלָמָא, וְחֲרָבָא וְכַפְנָא וּמוֹתָנָא אֲתִין עַל עֲלָמָא. וְאַלִּין אֵינּוּ:

קָטִיל בְּנוֹי, סַתִּיר בְּנִינָא דְּמַלְכָּא. דְּחִיא שְׂכִינְתָּא, דְּאֲזָלָא וּמִשְׁטָטָא בְּעֲלָמָא,
 וְלֹא אֲשַׁבַּחַת נִיחָא. וְעַל (דא) אֵלִין, רַחֵמָא (ס"א רוחין) דְּקוּדְשָׁא (עביר) בְּכִיָּה.
 וְעֲלָמָא אֲתֵרֵן בְּכָל הַנִּי דִּינִין. וְוִי לְהַהוּא בְּר נֶשׁ, וְוִי לִיָּה, טָב לִיָּה דְּלֹא
 יִתְבְּרִי בְּעֲלָמָא:

זְכָאִין אֵינּוּ יִשְׂרָאֵל, דְּאָף עַל גַּב דְּהוּוּ בְּגִלּוּתָא דְּמַעְרִים, אֲסַתְמָרוּ מִכָּל הַנִּי
 תְּלַתָּא, מְנַדָּה, וּמִבַּת אֵל נְכָר, וּמִקְטוֹל זְרַעָא, וְאַשְׁתְּדָּלוּ בְּפִרְהִסְיָא בְּפִרְיָה
 וּרְבִיָּה. דְּאָף עַל גַּב דְּגִזְרָה אֲתַגְזֵרַת (שמות א') כָּל הַבֵּן הַיְלֹוד הַיְאֻרָה
 תִּשְׁלִיכוּהוּ, לֹא אֲשַׁתְּכַח בִּינְיָהוֹן מֵאן דְּקָטִיל עוֹבְרָא בְּמַעְהָא דְּאֲתַתָּא, כָּל
 שְׁכֵן לְבַתְר. וּבְזַכּוּתָא דָּא נִפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִן גְּלוּתָא:

מְנַדָּה, דְּתַנִּי רַבִּי תַיִיא מֵאִי (דף ד' ע"א) דְּכַתִּיב, (שמות ל"ח) וַיַּעַשׂ אֶת הַפִּיזֹר
 נְחֹשֶׁת וְאֶת כַּנֹּתָן בְּנֹו נְחֹשֶׁת בְּמִרְאֹת הַצּוּבָאוֹת. מִפְּנֵי מַה זָכוּ נִשְׁיִן לְהַאי, בְּגִין
 דְּאֲסַתְמָרוּ גְרַמִּיּוּהוּ בְּגִלּוּתָא דְּמַעְרִים, דְּלְבַתְר דְּאֲתַדְכִּיין הוּוּ אֲתִין מִתְקַשְׁטֵן
 וּמִסְתְּפָלֵן בְּמִרְאָה בְּבַעֲלִיהוֹן, וּמַעוֹרְדֵן לֹון בְּפִרְיָה וּרְבִיָּה:

מִבַּת אֵל נְכָר, דְּכַתִּיב, (שמות י"ב) יַעֲזֹבוּ כָּל עֲבָאוֹת ה' וַגּוֹי. וְכַתִּיב (תהלים
 קכ"ב) שְׁבִטִי יְהִי עֵדוּת לְיִשְׂרָאֵל. עֵדוּת לְיִשְׂרָאֵל וְדַאי. וְאַלְהָ שְׁמוֹת בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל. שְׁבִטִי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. דְּבַר אֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:

וְאִי תִימָא וְהָא כְּתִיב וְהוּא בֵּן אִישׁ מַעְרִי. הָא וְדַאי חַד הוּוּ, וּפְרַסְמוּ קְרָא,
 דְּכַתִּיב, (ויקרא כ"ד) וְהוּא בֵּן אִישׁ מַעְרִי וַגּוֹי וְשֵׁם אִמּוֹ שְׁלוֹמִית בַּת דְּבָרִי לְמַטֵּה
 דָּו. פְּרִיָּה וּרְבִיָּה דְּכַתִּיב, (שמות א') וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל פָּרוּ וַיִּשְׁרְצוּ וַיִּרְבּוּ וַגּוֹי. וּמִכָּל

חק לישראל – פרשת שמות יום ב'

הַנִּי אֶסְתַּמְרוּ יִשְׂרָאֵל. בְּנֵי יִשְׂרָאֵל (ד' א') עָאֵלוּ, בְּנֵי יִשְׂרָאֵל נִפְקוּ, הָדָא הוּא דְכָתִיב וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגו':

הלכה – הרמב"ם הלכות תשובה פרק ג'

(ה) הבינונים אם היה בכלל מחצה עונות שלהן שלא הניח תפילין מעולם דנין אותו כפי חטאו ויש לו חלק לעולם הבא וכן כל הרשעים שעונותיהן מרובים דנין אותן כפי חטאיהם ויש להן חלק לעולם הבא שכל ישראל יש להם חלק לעולם הבא אף על פי שחטאו שנאמר ועמך כולם צדיקים לעולם יירשו ארץ ארץ זו משל כלומר ארץ החיים והוא העולם הבא וכן חסידי אומות העולם יש להם חלק לעולם הבא. [השגת הראב"ד – בשעה ששוקלין עונות אדם אין מחשבין עליו עון שחטא בו תחלה א"א זה מן הערוב שמערבב הדברים זה בזה ומדמה בדעתו שהן אחדים והם זרים ונפרדים מאד לפי שראה בראש השנה ורב חסד מטה כלפי חסד ותנא דבי ר"י מעביר ראשון ראשון וכך היא המדה וראה ביומא רבי יוסי ברבי יהודה אומר אדם חוטא פעם ראשונה ושנייה ושלישית מוחלין לו רביעית אין מוחלין לו סבר בדעתו שהן ענין אחד והן רחוקים מאד דההיא דרבי ישמעאל היא ליום הדין הגדול ולהציל הבינונים מגיהנם כדברי בית הלל ואין שם זכר למחילת עון אבל הא דרבי יוסי ברבי יהודה בעולם הזה ובתחלת מעשיו של אדם מימי עונשו ואילך שחטא הראשון והשני והשלישי שיזדמנו לידו אם עשה מהם תשובה אע"פ שהם מן החמורים שצריכין יסורין ויוה"כ למרק אלו הראשונים אינן צריכין שהם מחולין לגמרי זו היא הצעת הדברים ועיקרן ואין הפרש בגמרא בין יחיד לצבור ולא ידעתי מאין מצאו:]

(ו) ואלו הן שאין להן חלק לעולם הבא אלא נכרתים ואובדין ונידונין על גודל רשעם וחטאתם לעולם ולעולמי עולמים המינים והאפיקורוסין והכופרים בתורה והכופרים בתחיית המתים ובביאת הגואל המורדים ומחטיאי הרבים והפורשין מדרכי צבור והעושה עבירות ביד רמה בפרהסיא כיהויקים והמוסרים ומטילי אימה על הצבור שלא לשם שמים ושופכי דמים ובעלי לשון הרע והמושך ערלתו:

מוסר – מספר דברים שבקדושה סי' ה' ו'

א. וְזֶהר מְאֹד לְטַהַר רְעִיּוֹנָיו שֶׁלֹּא יִהְיֶה בְיוֹם וְיָבֵא לְיָדֵי קָרִי בְלִילָה. אָמַר רַבִּי יוֹסִי כְּשֶׁרָאָה הָאָדָם הַרְהוּרִים רְעִים בָּאִים עַל לְבָבוֹ יִתְעַסֵּק בַּתּוֹרָה וְיַעֲבֹרוּ מִמֶּנּוּ: ב. לֹא תִשַׁע לָךְ אֲשֶׁרָה שֶׁלֹּא יוֹלִיד בֶּן מִמֶּזֶד אוֹ רֶשַׁע כִּי אִפְלוּ מֵאֲשֶׁתּוֹ יִהְיֶה זֶה עַל יְדֵי הַהֲרָהוּר בְּשַׁעַת הַזּוּגָה. וְהוּן הוּן פְּרִיצֵי הַדוֹר. וְגַם יִזְהַר מִהַמְחַלְוֹקֶת שְׂיָבֵא לְפָגוּם בְּיִסוּד שֶׁהוּא שְׁלוֹם: ג. כִּי יִהְיֶה רִיב וְגו' אִין שְׁלוֹם יוֹצֵא מִתּוֹךְ מְרִיבָה וְכֵן הוּא אוֹמֵר וְיִהְיֶה רִיב בֵּין רוּעֵי מִקְנֵה אֲבָרִים וְגו' מִי גָרַם לָלוֹט לְפָרוֹשׁ מִן הַצְדִּיק הוּי אוֹמֵר זֶה מְרִיבָה: ד. בֹּא וְרָאָה כְּמָה גוֹרֵם הַמְחַלְוֹקֶת שֶׁכָּל הָעוֹזֵר בְּמַחְלֹקֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְאֹד זָכְרוּ שֶׁבְּמַחְלֹקֶת קָרַח תִּיגָלוּת בְּנֵי יוֹמָן נִבְלָעוּ: ה. מַחְלֹקֶת רָאשֵׁי תִיבוֹת מִפְּהַן חֲרוֹן לְקוּי קָלְלָה תוֹעֵבָה:

חק לישראל – פרשת שמות יום ב'

ו. אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לׁוֹי אָמַר הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל אַתֶּם גְּרַמְתֶּם לְהַחֲרִיב בֵּיתִי וּלְהַגְלוֹת בְּנֵי שְׂאֵלוֹ לְשָׁלוֹם וְאֲנִי מוֹחֵל לָכֶם שְׂנֵאֲמַר (תהילים קכ"ג) שְׂאֵלוֹ שְׁלוֹם יְרוּשָׁלַם: ז.
 לֹא נִחְרַב הַבַּיִת אֲלֵא בְּשִׁבִיל שְׂנֵאת חֲנָם וּכְשִׁיחֵיו יִשְׂרָאֵל בְּשָׁלוֹם זֶה עִם זֶה הוּא תְקוּן הַיְסוּד מִדַּת הַשְּׁלוֹם וְיָבֵא הַגּוֹאֵל בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ אָמֵן: